

Til:

- Barne- og familiedepartementet

Oslo, 22. april 2021
Ref.: 126/21/LJB/ph

NOU 2020: 14 Ny barnelov

Norsk psykologforening takker for muligheten til å komme med innspill til høring om ny barnelov.

Forslagene bygger på barnelovutvalget av 7. desember 2018 sitt arbeid med å foreta en helhetlig vurdering av barneloven og presentere et forslag til en moderne og tidsriktig barnelov. Et vesentlig punkt i utvalgets mandat var å integrere oppdatert kunnskap om internasjonale menneskerettigheter og konvensjoner i sine forslag til endringer.

Psykologforeningen stiller seg svært positiv til at hensynet til barnets beste og barnets rett til å bli hørt er et gjennomgående og vesentlig punkt i lovforslaget. Vi er imidlertid bekymret for om konsekvensene av lovforslagene er godt nok utredet. Det er etter vår vurdering mangelfullt at kun et lite og ikke-representativt utvalg barn i Norge er hørt i forbindelse med utredningen av forslagene. Utvalget påpeker selv dette som en begrensning ved arbeidsprosessen. Dersom barns rett til å bli hørt i utarbeidelsen av en ny barnelov er utilstrekkelig ivaretatt ser vi dette som en paradoksal begrensning ved lovforslaget, som bør imøtekommes av videre utredning. Lovforslagene griper inn i flere tjenester, blant annet gjennom en utvidelse av familievernets funksjon og arbeidsoppgaver. Vi kan ikke se at tjenestene som lovforslagene griper inn i er tilstrekkelig hørt i utredningsarbeidet. Vi mener at implementering av endringene i lovforslaget må bygge på en grundig gjennomgang av familievernets ressurser og kompetansesammensetning. Forslagene om barnesamtale og utvidet mekling fremstår noe premature, og mulige negative konsekvenser for barnet er ikke tilstrekkelig belyst i lovforslaget. Vi mener at det bør iverksettes følgeforskning i forbindelse med iverksetting av endringene i lovforslaget.

Våre innspill omhandler følgende temaer i lovforslaget:

- Barnesamtalen
- Mekling

I våre innspill om disse temaene ønsker vi å belyse både hvilke forhold som må hensyntas ved implementering og hvilke potensielle negative ringvirkninger lovforslagene kan få.

Barnesamtalen

Lovforslaget berører mange temaer knyttet til samtaler med barn i forbindelse med konflikter mellom foreldre. Vi stiller spørsmål ved hvorvidt kunnskap om hvordan barnesamtaler bør gjennomføres er godt nok ivaretatt i utarbeidelsen av lovforslaget. Det er ikke beskrevet hvilken kompetanse som kreves for å gjennomføre barnesamtaler. Opplæring i samtalemotodikk for slike

oppgaver er et helt sentralt virkemiddel både for å kunne gjennomføre samtaler på en profesjonell og korrekt måte og for å få et etterprøvbart materiale. Det er minst like viktig hvordan disse samtaler blir gjennomført, som at de gjennomføres. Mekleren vil ha stor innflytelse på barnets fortelling, og det er derfor viktig å sikre at samtalen gjennomføres på en pålitelig måte hvor man sikrer god kontaktetablering, at spørsmål formuleres på hensiktsmessige måter og en velfungerende struktur for samtalen.

At barnet kan ta et eget initiativ til samtale for å omgjøre løsninger som angår seg, er i utgangspunktet et viktig signal. Det er imidlertid avgjørende at det utvikles gode rutiner for hvordan informasjon om denne prosedyren gis og hvordan barnet får kontakt. Dette må sees opp mot den enkelte barns utvikling og modenhet.

Mekling

Lovforslaget tar også opp flere temaer knyttet til foreldretvister og mekling:

- *Foreldre som ønsker å gå til retten med en foreldretvist, skal møte til seks timers obligatorisk mekling (tidligere en time)*
- *Barn skal gis en selvstendig rett til å bli hørt på meklingsstadiet, uavhengig av foreldrenes samtykke*
- *Det skal føres referat fra samtalen*
- *Referatet skal på visse vilkår viderefremmes til retten*
- *Barnet skal kunne be familievernkontoret om å kalle inn foreldrene til ny foreldersamtale (initiativrett)*

Lovforslaget vil slik vi forstår det innebære at mekling knyttes nærmere opp mot domstolsbehandling. Vi er bekymret for at dette vil endre meklingsfunksjonen fra å være et «fritt rom» som kan benyttes til utforskning, dialog og forsøk på konfliktløsning, til at foreldre i konflikt i større grad kan ønske å benytte meklingen strategisk, med tanke på fremtidige forhandlinger i retten.

At barnet får en rett til å kalle inn sine egne foreldre til obligatorisk mekling, mener vi potensielt kan ha negative konsekvenser som må vurderes nøye. Implementering av dette bør bygge på et godt kunnskapsgrunnlag blant annet knyttet til sammenhengen mellom denne graden av ansvar og eventuelle psykologiske etterreaksjoner hos barnet.

Mer utfyllende om barnesamtalen

Barnesamtalen må ha tydelige rammer slik at barnet får vite at det ikke har plikt til å uttale seg, og at det må føres referat fra samtalen. Barnet må orienteres om at megler skal kunne gi retten en kort sammenfatning av barnesamtalen, som inkluderer at barnet ikke vil at dets utsagn viderefremmes. Vi mener at barnets mening i slike tilfeller ikke trenger å tilkjennegis ordrett, men at barnets mening kan vektes inn i meglers vurdering, uten å gjøres eksplisitt.

Vi mener videre at også barn under 7 års alder kan høres i tvistesaker, men at dette fordrer opplæring i samtalemetodikk hos den som skal gjennomføre samtalen. Det er sentralt at barnet får tilbakemelding om hvordan informasjonen det gir blir brukt, også på hvilken måte barnets ønsker og meninger blir vurdert.

Konsekvenser av endringsforslagene

Vi mener at det er utilstrekkelig utredet hvilke konsekvenser endringene som foreslås vil få for familievernkontorene med hensyn til ressurser, kompetansesammensetning og rolle. En omlegging der mekling som hovedregel løftes ut av domstolen og over til familievernet, i tillegg til at barn selv kan be om samtaler ved familievernkontorene, vil etter vår vurdering innebære et behov for opprusting av mange familievernkontor med hensyn til bemanning og kompetanse.

Om disse endringene vedtas anbefaler vi at det bevilges ressurser til følgeforskning som kan studere problemstillinger som for eksempel: effekter av initiativrett, økt mulighet til å høre barn uten foreldrenes samtykke og konsekvensene av eventuell dokumentasjon og rapportering til retten fra meklingene.

Med vennlig hilsen
Norsk psykologforening

Håkon Skard
President